

Решение № 41

Номер 41

Година 04.03.2020

Град Мадан

Районен Съд - Мадан

На 31.01

Година 2020

В публично заседание в следния състав:

Председател:

Секретар:

Прокурор:

като разглежда докладваното от Зоя Шопова

Частно гражданско I инстанция дело

номер

20195430100099

по описа за

2019

година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Ищецът „. М. Е.-Г. е предявил установителен иск по чл.422, ал.1 ГПК във вр. с чл.430, ал.1 ТЗ за признаване за установено, че С. В. В. дължи на дружеството-ищец сумата от 987,38 лв. остатък от главница, представляваща неизпълнено задължение по Договор за потребителски кредит MFL503360/17.11.2009 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано 13.12.2018 г. - датата на подаване на заявлението по чл.410 от ГПК в съда, до окончателното изплащане на сумата. Ищецът претендира и за разноските по заповедното и по настоящото исково производство.

В исковата молба се твърди, че на 17.11.2009 г. в гр.С. е сключен Договор за потребителски кредит №FL*/17.11.2009 г. между „Ю... ” (с настоящо наименование „Ю.“), в качеството на кредитор, и С. В., в качеството на кредитополучател, по силата на който „Ю....” предоставя на кредитополучателя кредит в размер на 1 990 лв. за текущи нужди. Кредитополучателят се задължава да върне ползвания кредит, заедно с дължимите лихви, в сроковете и при условията, уговорени в договора. Разрешеният кредит е преведен по сметка в банката на името на кредитополучателя.

В чл.3 ал.2 е договорено, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на банката през първата година от срока на издължаване на кредита

фиксирана годишна лихва в размер на 12 %. За всяка следваща година до крайния срок на издължаване на кредита, кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер на сбора на базовия лихвен процент на БПБ за потребителски кредити (наричан за краткост в договора БЛП) за съответния период на начисляване на лихвата плюс договорна надбавка в размер на 4,250 пункта. Дължимите лихви се начисляват от датата на усвояване на кредита по договора, като за дата на усвояване се счита датата на заверяване на сметката на кредитополучателя. Годишния процент на разходите (ГПР) по кредита е 16,76 %.

Погасителните вноски за издължаване на кредита, включително дължимите възнаградителни лихви, се заплащат ежемесечно на 17-то число на месеца, като крайният срок на погасяване на кредита е до 17.10.2017 г. Общата сума, която кредитополучателят се задължава да върне в уговорения срок, е в размера посочен в погасителния план, като ответникът се задължава да погасява задължението си общо на 95 анюитетни месечни вноски, от които първите 12 в размер на 32,55 лв., останалите вноски по 37,62 лв. и една последна изравнителна вноска в размер на 38,41 лв. Всяка вноска включва в себе си два компонента - част от главницата плюс възнаградителна лихва, подробно описани в приложения погасителен план към договора за потребителски кредит.

Кредитополучателят е погасил част от месечните си вноски, след което е преустановил плащанията си. В резултат на това остава непогасено задължение по кредита в размер на 3 987,38 лв., от които: главница от 1 885,19 лв. и договорна лихва от 2 102,19 лв. Вземането на кредитора е станало изискуемо с изтичане крайния срок на договора - 17.10.2017 г.

С договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от 18.01.2016 г. и приложенията към него между „Ю....” (с предишно наименование „Б.“ и „Ю..”), и „... ..” Е., задължението на С. В. по горния договор за е изкупено от „. М..” Е..

Длъжникът е уведомен, че, считано от датата на получаване на уведомлението за цесия, кредитор спрямо него по отношение гореописаното парично вземане е „... ..” Е.. Съгласно т.5.1.1 от договора за и приложени изрични пълномощни, цесионерът-ищец и „.... - Адвокатско дружество“, са упълномощени от цедента „Ю.” да извършват уведомяване от името и за сметка на цедента. Уведомлението е изпратено на 14.09.2017 г. на постоянния адрес на С. В., който съвпада с посочения в договора и в молбата за отпускане на кредит. Писмото се връща в цялост, като на известието за доставка е отбелязано „преместен“.

Ищецът счита, че, независимо от това, с връчване на препис от настоящата исковата молба и приложенията към нея, С. В. получава уведомлението, изходящо от стария кредитор, за извършеното прехвърляне на процесните вземания, като става надлежно уведомен за извършената цесия,

доколкото има възражения в тази насока.

Твърди се по-нататък от ищеца, че, на осн. изпълнителен лист, издаден от РС-Мадан на 08.01.2018 г., длъжникът С. В. е осъден в полза на „....” Е. за сумата от общо 3 060 лв., от която: главница 897,81 лв., представляваща част от общо дължимата главница по процесния договор, и договорна лихва от 2102,19 лв., както и за сторени в заповедното производство разноси в размер на 60 лв. Въз основа на изп.лист е образувано изпълнително дело № 299/2018 г. по описа на ЧСИ С. Д.с рег. № .., което към момента е прекратено на основание чл.433, ал.2 от ГПК, поради пълно погасяване на задължението по изпълнителния лист, издаден по ч.гр.д.№ 430/2017 г. по описа на РС Мадан.

Сочи се още в исковата молба как „....” Е. пристъпва към принудително събиране на остатъка от вземането си по договора, Ч. снабдяване със заповед за изпълнение по чл.410 от ГПК по ч. гр.дело № 436/2018 г. на РС-Мадан. Срещу издадената заповед ответникът подава възражение, към което представя и 2 бр. платежни нареждания за сумата от 4380,38 лв. и за сума от 107,95 лв., за които ищецът твърди, че са платените по предходното ч.гр.дело № 430 от 2017 г. С второто заявление по чл.410 ГПК, по което е образувано ч.гр.дело № 436/2018 г., дружеството претендира остатъка от главницата, която не е погасена с плащането на тези две суми.

Ответникът С. В. В. с отговора по чл. 131 ГПК оспорва предявения иск. Твърди, че искът е погасен по давност, защото до датата на подаване на заявлението на 13.12.2018 г. са изтекли пет години, като вноските по погасителния план до 17.11.2013 г. са погасени по давност, лихвите са погасени с изтичане на тригодишен период, а, ако се приеме настъпилата предсрочна изискуемост по чл.15 от договора, искът е погасен по давност изцяло, считано най-късно от 17.09.2010 г.

На следващо място ответникът възражава, че всички задължения по договор за потребителски кредит №**/17.11.2009 г. между него и „....” /„....” /, в размер на 1 990 лв. са вече изплатени. По изп.лист, издаден на 08.01.2018 г. от РС-Мадан, той е осъден да плати на ищеца общо 3 060 лв. Въз основа на същия изп.лист е образувано изпълнително дело № 299/2018 г. по описа на ЧСИ С. Д., което към момента е прекратено на основание чл.433, ал.2 от ГПК поради пълно погасяване на задължението по изпълнителния лист, издаден по ч.гр.д.№ 430/2017 г. по описа на РС Мадан с плащане на сумите 4 380,38 лв. и 107,95 лв.

Според ответника, с подаване на второто заявление по чл.410 ГПК, по което е образувано ч.гр.дело № 436/2018 г. на МРС и се претендира остатък от главница в размер на 987,38 лв., е налице злоупотреба с право, тъй като сумата вече е изплатена.

Поддържа се в отговора, че съгласно чл.15 от договора, погасителния план към него и извлечението от „Ю.“, кредитът е станал

предсрочно изискуем на 17.05.2010 г., когато не е платена една анюитетна вноски. От тогава по силата на самия договор главницата е изискуема изцяло, а задължението за лихви е само в размер на законната лихва. В тази връзка ответникът счита, че, от 17.05.2010 г. насетне следва да са начислявани само лихви за забава върху остатъка на главницата. Възнаградителна лихва след тази дата не се дължи. Исковата претенция за тези суми е погасена по давност поради настъпилата предсрочна изискуемост по силата на самия договор.

Ответникът по-нататък прави довод, че, дори да се приеме 17.09.2010 г. като момент на настъпване на предсрочната изискуемост, или пък 17.10.2010 г., когато окончателно е преустановено плащането по погасителния план, то отново претенцията е погасена по давност.

Изтъква се в отговора как в ТР 29.03.2019 г. по тълк.дело № 3/2017 г. във връзка с прилагане на Директива 93/13 относно неравноправните клаузи в потребителските договори, е посочено, че клаузата за предсрочна изискуемост следва се преценява, освен наред с другите посочени критерии, още и с оглед на предоставените от националното право възможности на потребителя да преустанови действието на предсрочната изискуемост на кредита. Уредбата на предсрочната изискуемост по договора за банков кредит в чл.432, ал.1 ТЗ е изрична относно размера на вземането на кредитора „предсрочно връщане на сумата по кредита” и изключва заплащането на възнаграждение в размер на уговорените за срока на договора лихви. Разграничение между предоставената сума по кредита и дължимите суми при предсрочна изискуемост на вземането е направено и в нормите на чл.60, ал.2 от ЗКИ и чл.46, ал.3 от ЗКНИП.

От ответника Ч. процесуалния му представител с писмено становище от 13.11.2019 г. също така е направено възражение за нищожност на клаузата на чл.3, ал.2 от договора поради нейната неравноправност.

Ответникът моли да му бъдат присъдени и разноските.

В съдебно заседание за ищеца, редовно призован, не се явява представител. От пълномощника му са подавани писмени становища, с които поддържа иска.

Ответникът, редовно призован, не се явява. За него пълномощникът му А. М., продължава да оспорва иска.

Съдът установява следното:

По ч.гр.дело № 430/2017 г. Маданският районен съд издава заповед за изпълнение № 206/07.11.2017 г., с която разпорежда на С. В. да плати на „. М. Е.-Г. сумата от 897,81 лева, представляваща частично претендирана сума от общо дължимата главница 1 885,19 лв. по договор за потребителски кредит от 17.11.2009 г., със страни "....." и С. В., вземането по който е прехвърлено на „. М. Е. с договор за цесия от 18.01.2016 г., ведно със законната лихва от подаване на заявлението /02.11.2017 г./ до окончателното изплащане на вземането, 2 102,19 лв. договорна лихва, изчислена за периода

от 17.08.2010 г. /дата на последно плащане/ до 17.10.2017 г. /дата на падежиране на договора/, както и сумата от 60 лв. разноски в заповедното производство за държавна такса. В заявлението е посочено, че исканата главница от 897,81 лв. е частично предявена от общо дължима такава в размер на 1 885,19 лв.

По издадения въз основа на същата заповед изп.лист от 08.01.2018 г. е образувано на 10.05.2018 г. изп.дело № 299,/2018 г. по описа на ЧСИ с рег.№ 917 С. Д., действаща в района на Смолянския окръжен съд. Делото е прекратено на 28.11.2018 г., когато влиза в сила постановление по протокол № 1334/19.11.2018 г. за прекратяване на осн.чл.433, ал.2 ГПК поради пълно погасяване на задълженията от длъжника С. В.. С две пл. нареждания от 19.11.2018 г. длъжникът В. внася по сметка на ЧСИ сумата от 4 380,38 лв. и сумата от 107,95 лв. С последната сума са погасени такси за ЧСИ по осем пера, подробно описани в първата таблица от протокола за разпределение от 19.11.2018 г. на л.46 от изп.дело. Със сумата от 4 380,38 лв. са погасени задължения на В. към вискателя „. М. Е. в размер общо на 3 974,27 лв., а с остатъка от 514,06 лв. – такси на ЧСИ. Със сумата от 3 974,27 лв., преведена същия ден от ЧСИ по сметка на вискателя, са покрити задълженията за 2 102,19 лв. договорна лихва, за 60 лв. разноски по заповедното производство, 765 лв. разноски за възнаграждение на адвокат по изп.дело, 897,81 лв. главница и 9,73 лв. законна лихва върху нея за периода 02.11.2017 г. – 19.11.2018 г.

По заявлението от 13.12.2018 г., по което е образувано ч.гр. дело № 436/2018 г. на Маданския районен съд, „. М. Е. претендира от С. В. остатъка от 987,38 лв. дължима по договора за потребителски кредит от 17.11.2009 г. главница, ведно със законната лихва върху нея от подаване на заявлението. Със заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 ГПК с № 219/14.12.2018 г. по същото ч.гр.дело е разпоредено на В. да плати на „. М. Е. остатъка от 987,38 лв. главница и законната лихва върху нея от 13.12.2018 г. до окончателното плащане, както и 25 лв. разноски за държавна такса.

Неоснователно е възражението на ответника за погасяване на процесното вземане по давност. По двете заявления, по които ищецът се е снабдил със заповеди за изпълнение по чл.410 ГПК спрямо ответника, претенцията му се основава не на настъпване на предсрочна изискуемост на кредита, а на изискуемост поради изтичане крайния срок по договора за кредит на 17.10.2017 г. Още първото заявление е подадено след това – на 06.11.2017 г. и в него не се твърди наличие на предсрочна изискуемост.

Действително, в много по-ранен момент да са били налице обективните предпоставки за предсрочна изискуемост на кредита, предвидени в чл.15 от договора – непогасяване изцяло или отчасти на която и да е вноска от главницата или лихвата по кредита. За да настъпи обаче предсрочна

изискуемост, кредиторът трябва да е упражнил правото си да я обяви на длъжника, като не е длъжен да го стори при наличие на обективните условия за нея, т.е., може да избере да търси вземанията си след изтичане на крайния срок за издължаване на всички вноски по договора. Аргумент за това е и разрешението в т.18 от ТР № 3/2013 г. от 18.06.2014 г. на ОСГТК на ВКС.

Както е прието в редица решения на ВКС, „уговореното между страните връщане на предоставена в заем (кредит) сума на погасителни вноски не превръща този договор в такъв за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на задължението на части. Това становище съответства изцяло и на дадените с Тълкувателно решение № 3 от 18.05.2012 г. на ОСГТК на ВКС задължителни разяснения относно съдържанието на понятието „периодични плащания” по смисъла на чл. 111, б. ”в” ЗЗД. С оглед мотивите на тълкувателния акт и разгледаните в него примери за периодични плащания (вземанията на топлофикационни, електроснабдителни и водоснабдителни дружества, както и на доставчици на комуникационни услуги) се налага извода, че макар да са породени от един и същ факт, периодичните задължения са относително самостоятелни и че периодичността е характерна за престациите и на двете страни по договора (в посочените в тълкувателното решение примери повтарящото се задължение на едната страна е за доставка на стоки и услуги през съответния период, а на другата страна – за заплащането на конкретно получените през този период стоки и услуги). По отношение на договора за кредит това изискване не е налице, тъй като нито задължението на банката-кредитор за предоставяне на уговорената сума, нито задължението на длъжника за връщането ѝ, е повтарящо се. Връщането на предоставената за ползване сума на погасителни вноски представлява по своята същност изпълнение на основното задължение на длъжника на части (чл. 66 ЗЗД). Ето защо, приложима по отношение на това задължение е общата 5-годишна давност по чл. 110 ЗЗД, изчислена от датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита, а не кратката 3-годишна давност по чл. 111, б. „в” ЗЗД, изчислена от датата на падежа на отделните погасителни вноски.“ – Решение № 38/26.03.2019 г. по търг.дело № 1157/2018 г. на II т.о.

В случая е очевидно, че от датата на крайния срок на договора 17.10.2017 г. до подаване на заявлението на 13.12.2018 г., по което е образувано ч.гр.дело № 436/2018 г., не са изтекли необходимите 5 години, за да е погасено по давност вземането за остатъка от главницата. Още по-малко това е така към датата на подаване на първото заявление - 06.11.2017 г., като спрямо вземанията за лихви не се прилага по посочените съображения по-краткият 3-годишен срок на погасителната давност.

Не се спори и е видно от договора от 17.11.2009 г. за кредит между С. В. и цедента „Ю.“ и погасителния план към него, крайният срок за издължаване от В. на сумите по кредита е 17.10.2017 г. Върху заетата от него

сума от 1 990 лв. се начислява за първата година 12 % възнаградителна лихва – чл.3.1. За всяка следваща година до крайния срок В. дължи на банката годишна лихва в размер на сбора от базовия лихвен процент на БПБ за потребителски кредити за съответния период плюс договорна надбавка от 4,250 пункта. Към датата на сключване на договора БЛП на БПБ за потребителски кредити е 12,750 % - чл.3, ал.2.

Ал.5 на същия чл.3 от договора предвижда, че БЛП се определя от Съвета на директорите на банката или от комитет към този съвет... и подлежи на ежемесечно преразглеждане. Промяна в БЛП се приема при съществени промени в пазарните условия, свързани с колебанията/измененията на борсовия курс/индекс и/или размера на лихвения процент на финансовия пазар и др. Промяната в БЛП и датата на одобрението на промяната от компетентния орган на банката се публикуват на интернет страницата на банката и обявление за промяната се поставя на видно място в банковите салони с указание за датата на промяната на БЛП.

Клаузите на ал.2 и ал.5 на чл.3 от договора за кредит са нищожни, на осн.чл.146, ал.1 ЗЗП, защото са неравноправни по смисъла на чл. 143 ЗЗП. Съгласно чл.7, ал.3 ГПК, съдът следи и служебно за това. В чл.12 от действащия към 2009 г. и до 12.05.2010 г. Закон за потребителския кредит /отм./ е предвидено, че за договора за потребителски кредит се прилагат и чл. 143-148 ЗЗП.

Посочените клаузи в договора не са индивидуално уговорени - те са част от стандартни, изготвени предварително условия на банката, и ответникът не е имал възможност да влияе върху съдържанието им.

В случая промяната на базовия лихвен процент е предоставена изцяло на преценката на банката, без да е посочена методика за промяната му, с която да може да се аргументира основателна причина по чл. 144, ал. 2, т. 1 ЗЗП или зависимост от външни фактори съгласно чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП, поради което по отношения на тези клаузи посочените изключения не са приложими. Не е посочен никакъв алгоритъм и правила, по които базовият лихвен процент ще бъде променен, съответно отсъства и правило за обвързаност на изменението на лихвения процент по кредита с изменението на стойностите на факторите, които са посочени като основание за промяната. В практиката на ВКС е прието, че методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа ясна и конкретно разписана изчислителна процедура, посочваща вида, количествените изражения и относителната тежест на всеки от отделните компоненти – пазарни индекси и/или индикатори. ВКС приема също така, че, съобразно правната природа на договора за банков кредит, безспорна е и необходимостта от постигнато между съконтрахентите съгласие за начина на формиране на възнаграждението на кредитодателя, т. е., да е налице конкретна формула за определяне на възнаградителната лихва – съществен елемент от съдържанието на този вид банкови сделки. Когато

потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, метода, по който кредитодателят може едностранно да промени цената на доставената му финансова услуга, както и когато методологията, създадена от банката – кредитор, например с нейни вътрешни правила, не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна. Настоящият случай е именно такъв.

От заключенията по изслушаната съдебно-счетоводна експертиза става ясно, че след първата година размерът на възнаградителната лихва нараства на 17 % и на 17,45 % и вноската по тази причина се увеличава. При лихвен процент от 12 %, който не се променя до края на срока, възнаградителната лихва, която В. следва да плати на кредитора, е 1 102,05 лв. При съобразяване на направените от В. плащания до 06.11.2017 г., т.е., преди подаване на първото заявление по чл.410 ГПК, непогасената главница възлиза на 1 885,19 лв., а непогасената възнаградителна лихва – 946,46 лв.

С плащанията по горното изп.дело са погасени търсената част от главницата в размер на 897,81 лв., както и 2 102,19 лв. договорна лихва, която обаче е изчислена при прилагане на неравноправните клаузи на чл.3, ал.2 и 5 от договора. След като тази лихва е поискана и присъдена като договорна, начислена за времето от 17.08.2010 г./дата на последно плащане от В. по кредита/ до 17.10.2017 г., когато е крайният срок за издължаване по договора, и не е посочено да се формира от нещо друго, следва да се приеме, че това е възнаградителната лихва за този период. При дължими 946,46 лв. непогасена възнаградителна лихва към 06.11.2017 г. и събрани вместо това 2 102,19 лв. за такава лихва, може да се заключи, че В. е платил на „М. Е. 1 155,73 лв. лихва повече от дължимото, която сума надхвърля и би могла да покрие остатъка от 987,38 лв. от главницата, който се търси по настоящото дело. Отделно от това, платените от него разноски по заповедното и по изп. дело също са в размери, по-големи от действително дължимите, тъй като тези разноски са изчислени при вземане предвид на недължимите 1 155,73 лв. възнаградителна лихва.

От ответника обаче, макар да е допустимо съгласно т.11в от ТР 4/2013 г. от 18.06.2014 г. на ОСГТК на ВКС, не е направено възражение за прихващане на исковата сума с платеното без основание от него като договорна лихва по изп.дело. Затова не може да се направи по настоящото дело съдебно прихващане, при което настоящият иск би бил отхвърлен поради погасяване на исковата сума след приспадането и от недължимо платените 1 155,73 лв. договорна лихва.

В обобщение, ще следва да се признае за установено, че вземането на ищеца за остатъка от 987,38 лв., ведно със законната лихва от подаване на заявлението на 13.12.2018 г. до окончателното изплащане на задължението.

На осн.чл.78, ал.1 ГПК ответникът следва да бъде осъден да

плати на ищеца направените от него разноси в исковото производство в размер на 325 лв. за държавна такса и счетоводни експертизи. Ще следва да бъде осъден ответникът да плати на ищеца и направените от него разноси в заповедното ч.гр.дело № 436/2018 г. в размер на 25 лв. за държавна такса.

По изложените съображения Маданският районен съд

Р Е Ш И :

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по реда на чл.422, ал.1 ГПК във вр. с чл.430, ал.1 ТЗ, че в полза на „. М. Е.-Г., район В., жк М..., ул.Р... № ..., ЕИК **“, съществува спрямо С. В. В., ЕГН *, от с.Р., общ.Р., вземане за сумата от 987,38 лв./деветстотин осемдесет и седем лева и тридесет и осем стотинки/ остатък от главница по договор за потребителски кредит от 17.11.2009 г., сключен между С. В. и „Ю..“ -Г., вземанията по който договор са цедирани на „. М.. Е.-Г. с договор от 18.01.2016 г., както и за законната лихва върху тази главница, считано от подаване на заявлението в съда на 13.12.2018 г. до окончателното изплащане на сумата, за които вземания е издадена в полза на „. М. Е. заповед за изпълнение по чл.410 ГПК с № 219/14.12.2018 г. по ч.гр.дело № 436/2018 г. на Маданския районен съд.

ОСЪЖДА С. В. В., ЕГН *, от с.Р., общ.Р. да заплати на „. М. Е.-Г., район В., жк М., ул.... №..., ЕИК**“, направените в заповедното ч.гр.дело № 436/2018 г. на МРС разноси в размер на 25 лв. /двадесет и пет лева/ за държавна такса.

ОСЪЖДА С. В. В., ЕГН *, от с.Р. общ.Р., да заплати на „. М. Е.-Г., район В., жк М., ул.Р.... №..., ЕИК***“, направените в настоящото исково производство разноси в размер общо на 325 лв./триста двадесет и пет лева/ за държавна такса и експертизи.

Решението подлежи на обжалване пред Смолянския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните Ч. техните пълномощници.

РАЙОНЕН СЪДИЯ: